

Toelichting leerstoel Transportgeografie

1. Aanleiding

In mei 2018 is een overeenkomst voor vier jaar (tot 30 april 2022) getekend tussen het ministerie van IenW (destijds nog IenM) en de Rijksuniversiteit Groningen (RUG), Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen (FRW) inzake:

- De aanstelling van een bijzonder hoogleraar Transportgeografie, Taede Tillema;
- Ondersteuning van promotieonderzoek naar 'Mobiliteitspatronen en bereikbaarheidspercepties in krimpregio's'.

Op hetzelfde moment is Taede Tillema tot bijzonder hoogleraar Transportgeografie benoemd door de Stichting ter Bevordering van de Ruimtelijke Wetenschappen, na goedkeuring van het College van Bestuur van de Rijksuniversiteit Groningen. De termijn van vijf jaar liep tot 30 april 2023. Per 1 april 2023 is Taede Tillema op basis van een evaluatie voor een tweede termijn benoemd. Deze termijn loopt tot 30 april 2028. In 2023 is na een evaluatie een nieuwe overeenkomst tussen het ministerie van IenW de RUG getekend voor een periode van vier jaar (tot april 2027).

Tot en met 2021 werkte Taede Tillema als senior-onderzoeker bij het Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid. Sinds 2022 werkt hij als strategisch adviseur bij de directie Algemeen Strategisch Advies van het ministerie van IenW.

2. Toelichting leerstoel en nadere overeenkomst

De leerstoel richt zich op de wereld van transport, meer specifiek de bereikbaarheid, en de wisselwerking met de fysieke ruimte waarin we leven, oftewel 'de geografie'. Nederlands onderzoek en beleid richt zich al een tijd lang sterk op stedelijke gebieden en de bijbehorende verkeers- en vervoersproblemen, en dan vooral de files. Tegelijkertijd is er minder aandacht voor gebieden buiten de stad, hoewel daar nog steeds veel mensen wonen, allemaal met hun eigen bereikbaarheid en mobiliteitspatronen en bijbehorende uitdagingen. Dit is juist waar de leerstoel zich op richt.

Eerste termijn 2018-2022

De kosten, die werden gedragen door het ministerie van IenW (en BZK), bedroegen in totaal €360.000 exclusief BTW (€90.000 per jaar), waarvan €240.000 werd besteed aan een promovendus en €120.000 is gebruikt als ondersteuning van de leerstoel (kosten parttime postdoc, extra kosten promovendus, reis-/verblijfskosten en overige kosten, zoals veldwerk). De bijzonder hoogleraar heeft geen betaalde aanstelling bij de RUG en krijgt salaris volgens zijn vaste aanstelling bij IenW.

De opdrachtomschrijving ziet er als volgt uit.

Taken bijzonder hoogleraar	Promovendus
Ontwikkelen en verzorgen van een mastervak op het gebied van mobiliteit en transport als onderdeel van de master Economische Geografie	Op verzoek van IenW mondeling of schriftelijk toelichting geven het onderzoek
Het begeleiden van afstudeerders, promovendi of andere onderzoekers op zijn terrein	Wetenschappelijke artikelen die ter publicatie worden aangeboden tevens aan contactpersonen bij IenW en KiM sturen
Het initiëren, organiseren en uitvoeren van onderzoek en realiseren van publicaties in internationale tijdschriften op het gebied van transportgeografie	Deze artikelen van een korte samenvatting in Nederlands voorzien, geschikt en bedoeld voor verspreiding binnen IenW en KiM
Het verzorgen van kennisuitwisseling tussen IenW/KiM op het terrein van de leerstoel Transportgeografie	Het proefschrift samenvatten in een handzame, voor de beleidsomgeving geschikte, vorm

Tweede termijn 2023-2027

De kosten, die worden gedragen door het ministerie van IenW (en BZK), bedragen in totaal €400.000 euro exclusief BTW (€100.000 euro per jaar). De RUG draagt daarbovenop zelf zorg voor een totaalbedrag van €160.000 exclusief BTW (€40.000 euro per jaar). Tussen €300.000 en €350.000 wordt gebruikt voor het aanstellen van een postdoconderzoeker aan de RUG voor een periode van vier jaar. De overige financiering is bedoeld voor dataverzameling, inzet van studentassistenten, onkosten voor onderwijs en onderzoek (reizen, congresbezoek, andere onkosten binnen de leerstoelgroep) en voor (kleine) onderzoeksprojecten.

3. Aansturing en borging wetenschappelijke kwaliteit

De voortgang van de overeenkomst wordt besproken in het Kernteam dat bestaat uit vertegenwoordigers van het ministerie van IenW, het ministerie van BZK (voormalig Ruimtelijke Ontwikkeling bij IenM) en het Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid (KiM) en uit de bijzonder hoogleraar zelf. Het Kernteam komt twee keer per jaar samen en bespreekt de uitgevoerde taken (zie tabel hierboven). Dit gebeurt onder andere op basis van voortgangsrapportages die elk half jaar worden gemaakt. Deze rapportages dienen ook als onderlegger voor de facturering vanuit de RUG richting het ministerie van IenW.

Het ministerie van IenW en BZK hebben hun financiële commitment gebaseerd op de focus van de leerstoel, die zich vooral richt op toegepast onderzoek naar bereikbaarheid van landelijke gebieden en verschillen met steden en op onderwijs op het gebied van transportgeografie. Andere motivaties waren het versterken van de verbinding met de kenniswereld en faciliteren van de persoonlijke ontwikkeling van Taede Tillema als medewerker van het ministerie van IenW.

De genoemde partijen hebben samen met de RUG invloed op het vaststellen van de (overkoepelende) onderzoeksthematiek. De wetenschappelijke aansturing en toetsing en de wetenschappelijke resultaten komen onafhankelijk van de ministeries van IenW en BZK tot stand. De inhoudelijke aansturing van het onderzoek vindt plaats door de bijzonder hoogleraar zelf in samenwerking en afstemming met collega's van de Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen, waaronder het hoofd van de afdeling Economische Geografie. De leerstoel is binnen deze afdeling gepositioneerd.

De wetenschappelijke toetsing vindt onder andere plaats via publicaties in internationale gereviewde wetenschappelijke tijdschriften, via het bezoek van internationale congressen en via additionele financiering van onderzoeksprojecten/-voorstellen (tweede geldstroom, NWO). De wetenschappelijke kwaliteit van proefschriften wordt gewaarborgd via gebruikelijke beoordelings-/leescommissies. De onderwijskwaliteit wordt geborgd door afstemming met de opleidingscoördinator(en) en door opleidings- en studentenevaluaties.

Op het gebied van onderwijs verzorgt de bijzonder hoogleraar het vak Transport Geography in de master Economic Geography. De bijzonder hoogleraar stemt de inhoud en opzet van het vak af met de coördinator van de master Economic Geography en met andere collega's binnen de Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen. Deze afstemming heeft vooral betrekking op een goede aansluiting bij andere vakken binnen het curriculum. Het ministerie van IenW, BZK en het KiM hebben geen invloed op de onderwerpen/inhoud van het vak. Wel kunnen experts uit de praktijk (kennis van beleid en uitvoering) op uitnodiging van de bijzonder hoogleraar, en daar waar relevant en van inhoudelijke meerwaarde, gastcolleges binnen het vak geven. Indien afstudeerders geïnteresseerd zijn in een afstudeerstage bij IenW/BZK dan wordt gezocht naar inhoudelijke raakvlakken. De uiteindelijke beoordeling van masterscripties vindt plaats door medewerkers van de Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen.

De leerstoel staat onder toezicht van een College van Curatoren, bestaande uit drie leden. De leden worden als volgt benoemd: Eén lid wordt benoemd door het bestuur van de Stichting; één lid wordt benoemd door het betrokken faculteitsbestuur; één lid wordt benoemd door het College van Bestuur (als regel de decaan van de betrokken faculteit).